

Freiherr v. Ende-Alljessnitz.

PROGRAMMA,

Quo

Magnificum Dn. RECTOREM,
omniumq; Facultatum Professores Excellentissimos, cumprimis inter Hospites cujusvis dignitatis & Ordinis desideratissimos & exoptatissimos, NOBILISSIMUM CONSILIARIORUM Dicasterii, Amplissimum Civitatis Consulum, Reverendum MINISTERII, Prudentissimum SENATORUM Consesum; Omnium aded, qui pretium suum Eruditioni non invident presentiam & Confluxum, juxtimq;
Nobilissimæ & Cultissimæ Juventutis

Academica,

Nomine JURIDICÆ FACULTATIS

JOHANNES POMERESCHIUS,

J. U. D. Profess. Ordin. atque hoc tempore

DECANUS,

Ad augendam ornandamq; Inauguralis Dissertationis Panegyricæ,

Quam

ob consequendos supremos in utroq;

Jure Honores

De

PACTIS CONTRACTUI ADJECTIS

die XVI. Septembris in Hypocho Curia Urbana

Vir Clariss. & Eximius

DN. JOHANNES HERCULES,

in Regio Dicasterio Advocatus

solemni ritu habebit

eo quo decet cultu studioq; rogo & invito.

GRYPHIS WALDIÆ

Typis Jacobi Jegeri, Acad Typographi, impressam

UM intricatissimæ
subtilitatis ex Jure Romano
de Pactis Contractui adjectis
argumentum. Inaugurali
disertatione illustrandum,
sibi delegit Clariss. & Exi-
mius sacrarum L.L. Candi-
datus, DN. JOHANNES HERCULES, Gryphiswal-
densis, causarum in Regio Dicasterio patronus
dignissimus, Cognatus noster dilectus, operæ
pretium fortè fuerit, prodire è Latio, & cate-
rarum quoque heic gentium populorumq; vel
suffragium vel disensum exquirere. Equidem
negari non potest, Rerumpublicarum funda-
mentum Pietatem & Justitiam esse Imperatoris
nostri judicio, Justitiæ verò fidem, ut Iulius ipse
agnoscit. Hæc verò, uti dictorum convento-
rumq; constantia est, ita eam inter sanctissima
humani generis bona Annæus collocat, vincu-
lum humanarum rerum nominat Quintilianus,
fulgentibusq; ostro regnis Poëta præfert. Quid
mirum igitur, si Romani aras Fidei templumq;
dedicaverint, & in Capitolio Jovis optimi ma-
ximi simulacro voluerint esse vicinam. Nisi
eâdem quis id factum stoliditate contendat, qua
Pallori etiam & sanctæ, si reliquis Diis placet,
Febri

Febri pulvinaria lectosq; dedicarunt. Ut verò
heic eorum merito ridemus errores, ita isthic
agnoscimus prudentiam. Natales hercle Di-
væ & beneficia ita Poëtam deprædicantem legi-
mus:

*Ante Jovem generata, decus divumq; hominumq;
Quæ sine non tellus pacem, non æquora norunt:
Justitia consors tacitumq; in pectore numen.*

Atque inde *abrogata fide humanam tolli societa-
tem* Appius Claudius in ea, quam adversus ob-
stinatam Tribunorum pervicaciam habet orati-
one, rectissimè agnoscit. Profluit exinde, ex
quovis pacto, dum deliberto proposito quis fi-
dem in re honesta alteri obstrinxit, eo quod in-
ter gentes sanctum est jure, nasci otiriq; obliga-
tionem; hoc est vinculum, quod implendi præ-
standiq; ejus, quod promissum est, infert neces-
sitatem. Agnoscit hoc Ulpianus noster, & *ni-
hil tam congruum fidei humane esse adserit, q̄
quæ semel placuerunt servare, idemq; gravè es-
se fidem fallere contendit, & cum eodem pacti
conventionisq; servandam fidem* rescribit Anto-
ninus. Hinc *infirmatis violatisq; pactis tolli
inter homines commerciorum usum* Philosophus
docet, & *non stare pactionibus indecorum ac ne-
fas, imò impium, cum, veritas ac fides, quibus
omnia transiguntur, sic veluti agantur in exiliū,*
âqua-

aquãve illis & igni immerito supplicio interdicitur. *Imò natura hunc debere, quem Jure gentium dare oportet, cujus fidem sequuti sumus, Paulus noster monet. Quin quod ea quoque Hostibus servanda sit. Hostes n. licet sint, homines esse non desinunt, nec ex cognatione, quã natura ex Florentini nostri judicio inter omnes homines instituit, eos bella ejiciunt. Hanc societatem, ex qua obligatio pactorum descendit, natura ingeneravit, quæ Camilli generosa vox est. Locum hic invenit Pomponii regula, Jura sanguinis nullo Jure Civiti dirimi posse. Inde nec fides. Sacra ergo hujus laus quocq; inter hostes est, sacra inter ipsos piratas, sacra etiam & indite apud malos autoritatis, utpote quæ inter armatos hostes inducias facit, quæ deditarum civitatum jura conservat, ut nobilissimus dicendi artifex declamat. Si ad sacrum Jus atque leges imus, patebit illico, ut impleantur pacta, servetq; quisque q̄ promissum est, ex natura immutabilis Justitiæ venire, q̄ Deo ipsi & omnibus ratione utentibus com̄unis quodammodo videtur Non advocabimus huc sapiens monitum Salomonis: Fili mi, si quid spondisti alteri, defixisti externo volas tuas, illaqueatus es verbis oris tui, captus es enunciationibus oris tui. Æternum illud neque mutabile neque interiturum Numen, DEUM ipsum,*

ipsum, q̄ omni lege superior & solutus est, contra naturam ac Divinā, quam ne cogitando quidem satis adsequimur Justitiæ ac æq̄tatis suæ immensæ indolem facturum, nisi præstet pacta servetq̄; promissum, Baldus noster adserere nō dubitavit. In quam rem illustria exstant, & in veteri & novo foedere oracula. Hæc cum ita se habeant, inq̄; iis conspiraverit omnium gentium consensus, miratio meritò subit, cur XII. tabularum legibus, quas omnibus Bibliothecis anteponendas censuit Tullius, finem æqui juris aŋalium scriptor appellat, quibusq̄; conditis bene prospectum humano generi Imperator noster asferit, Pactis promissisq̄; extra paucissima capita, obligatio implendiq̄; necessitas vel nō indulta, vel tacitè adempta fuerit. An lubricum sæpè lingvæ consiliive Juris necessitate constringi inhumanum censuerūt, hincq̄; ne de animi proposito ambiguitas esset, solemni stipulandi ritu firmandam voluerunt pactionem? Ita quidem simplex promissum pactumve interpretationis dubiæ erit, & an ex animi sententia profectum fuerit, anceps semper incertumq̄;, stipulationis ex adverso firma & inconcussa fides erit. Trahi isthuc fortean poterunt illa Euclionis apud Comicum ad Megadorum: *Scio quo vos soleatis pacto perplexarier. Pactum non pactum est; nō pactum*

pa^{ctum} pactum est, quod vobis lubet. Ergò quod apud Livium culpatur, *nunquam causa deficiet, cur pacto non stetur fraudig, etiam species Juris imponi poterit.* Verùm si huic subscribimus adsertioni, non minor ex adverso difficultas orietur. Quod si enim deliberati animi signo destituitur pactum, idq; Romanæ leges crediderunt, quâ æquitate justitiave edictum de pactis magister supplendi corrigendiq; Juris Civilis Prætor proposuit, & si non actionis Jus, exceptionis beneficium indulsit, hoc est civile vinculum sustulit? *Definit enim, ut ait Marcellus, debitor esse is, qui nactus est exceptionem justam nec ab æquitate naturali abhorrentem.* Quamvis enim fiducia ingenii ac eruditionis, quam in celeberrimo Viro, præter amicitiam nobis cum eo apud Batavos contractam, meritò agnoscimus ac veneramur, convellere communem hæcenus sententiam *Jacobus Meibertius*, & ex edicto Prætoris paciscentibus etiam agendi vim adferere annisus sit, frustra tamen fuit; uti magnum illud Jurisprudentiæ nostræ non solum, sed & Argentinæ, nunc novum Megapoleos & in proximo lumen, ac eruditionis divinæ humanæq; antistes *Job. Otto Tabor* eleganter graviterq; docuit. An verò, ut ad pactorum nos iterum fidem atque vim convertamus, illa Juris Civilis fuit subtilitas, ut hoc potius sciamus caruisse agendi vinculo pacta, quam cur id negarum fuerit liceat dicere? An verius abditæ hic Legum sensus, inquirere anceps nec idè adsequare, maximè cum non omnium quæ à majoribus constituta sunt, juxta Julianum ratio reddi possit, imò nec inquiri, monitòre Neratio oporteat, ne multa ex his, quæ certa sunt, subvertantur. Novimus Aquiliana formula opus fuisse, ut quæ re, consensuve.

nata

nata erat obligatio acceptilatione tolleretur, & an pacto dissolveretur creditoris vinculum dubitatum. Jus gentium, si non miseram, certè nimiam & supervacaneam hanc existimat legum diligentiam cum Lucio Titio, & pro Jure legitimo habet hominis sani voluntatem. Ideoq; indiscriminatim pactis agendi vim tribuit, sive Contractibus in continenti sive intercedente temporis spatio adjiciantur. Ne quidem inter BONÆ Fidei & STRICTI Juris conventiones distinguit. Hinc magno Interpretum consensu traditum est, omnes illas in foro gentium BONÆ FIDEI esse, & adurgere supra illam Juris Civilis subtilitatem, imprimis ex publico causa, ut ait Ulpianus, initas. A quibus omnibus abijt Jurisprudentiæ Romana, dum & pacto, quod vel contractu vel lege non vallatum est, actionem denegat, variegq; hic, mox inter bonæ fidei & stricti Juris contractus, mox inter ea pacta, quæ vel in continenti, vel ex intervallo his accedunt, distinguit. Fusius illas solvit difficultates Inauguralis hæc CANDIDATI nostri Dissertatio, ad quem nobis postliminio veluti nunc est redeundum. Positis ille heic in patria sua feliciter pietatis & literarum rudimentis, in celebri Gymnasio Gedanensi, sub CL. Viris, eloquentiæ ac historiarum studiis adolescentiam primamq; Juventam summo ardore dedicavit, doctore imprimis usus, eruditionis in omni literarum genere subactissimæ ac celebratissimæ Viro, JOH. RAVIO. Inde elegans erectumq; ingenium ad Jurisprudentiæ convertit, cujus post prima hausta fundamenta magistræ sedemq; studiorum Academiam Regiomontanam elegit. In qua non pernitioso in publicum more, magnifico nomine segne otium
texit,

textit, aut quod atrocius lasciviâ compositionibus, alicâ pugnis scedavit.
 Eum se publicis privatisq; Doctoribus probare, semper annisus est, quem
 ob morum innocentiam, ac eruditionis cultum amore dignum æstimarent,
 Reverfus inde in patriam non privatim solum sed alius, sed in publicis Aca-
 demiarum subfelliis aliis industriæ modestiæq; exemplum fuit. Vix quisquam
 illo majori ardore ac studio sæpiusq; in Cathedris disputationumq; publica-
 rum rostris visus, sive propugnandæ essent, sive in controversiam vocan-
 dæ Jctorum sententiæ, æqui justiq; regulæ. Testantur id Dissertationes
 publicæ, imprimis duæ, quas de Consecratione Principum Romanorum ex
 Jure, antiquitate, Historicis ac Civili prudentia concinnatas hîc publicè ha-
 buit. Quo cum pulcherrimo ingenii eruditionisq; monumento ad exterâs
 Academiâs digressus, magnorum quorumvis celeberrimorumq; Virorum
 notitiâ meruit affectumq; sibi oppignoravit. Francofurti famigeratis-
 simo JCTO BRUNNEMANNO, Witebergæ, ne de Antecessoribus Juris dicam, e-
 loquentiæ ac humanitatis unico in Germania fere ornamento AUGUSTO
 BUCHNERO, Lipsiæ CARPZOVIO Legum ac Fori Oraculo, Jenæ excellentissi-
 mis UNGEPAURO, RICHTERO, STRUVIO, amoris ac æstimationi fuit. Altorfi
 verò Noricorum longius eum detinuit celebritas loci & geminum illud Ju-
 risprudentiæ decus LUDVELLUS & NICOLAUS, CONRADI Viri maximi F.
 RITTERSHASIUS. Quorum alterius redevivi veluti Scævola mensâ, ac velu-
 ti contubernio, alterius amicitia & conversatione habitus dignus, ab utrisq;
 quod deerat hætenus in Jure, felicissimè supplevit. Inde cum ante annû,
 & quod excedit, reverteretur in Patriam, verâ eruditione nixus, non quæ suco-
 le aut inani ostentatione & arrogantia esset, facile, & à Facultate Juridica
 privatim Jurisprudentiæ rudimenta nobiles lectissimosq; Juvenes docendi,
 indulgentiam impetravit, & in REGIO DICASTERIO à Nobilissimis Dn CON-
 SILIARIIS Advocati locum obtinuit, Sed præfciene hæc dicantur, ne nobis
 forsân & in disciplinæ nostræ alumni, & cognatione juncti fusius euntibus
 commendationem, livor obstrepat. Unum superest, ut eruditionem & in
 examiniibus rigerosis, & in lectionibus publicis cursoriis, in quibus COLLA-
 TIONEM LICITI & HONESTI ex L. §. 3. de pericul. & commod. rei vend. per-
 tractavit, abundè probatam, in Augurali hæc Disfertatione palâm exferat.
 Ad quam illustriori Panegyri solenniq; ex templo Nicolaitano in Hyperorum
 Curia 16. hujus mensis deductione, comitatu & præsentia hora 8. ornandam,
 Magni Dn RECTOREM, cæterosq; Profesores Clarissimos, præprimis
 SENATORES prudentissimos, omnesq; adeo Eruditionem æstimantes, unâ
 cum Nobilissima Præstantissimâq; Juventute, Academiæ sobole lectissima,
 qua possumus animi observantia officiorumq; nostrorum Sponsione in-
 vitamus. P. P. sub Sigillo Facultatis Juridicæ XIV.
 Septembris Anno 1696.

L. S.

99 A 6917

ULB Halle

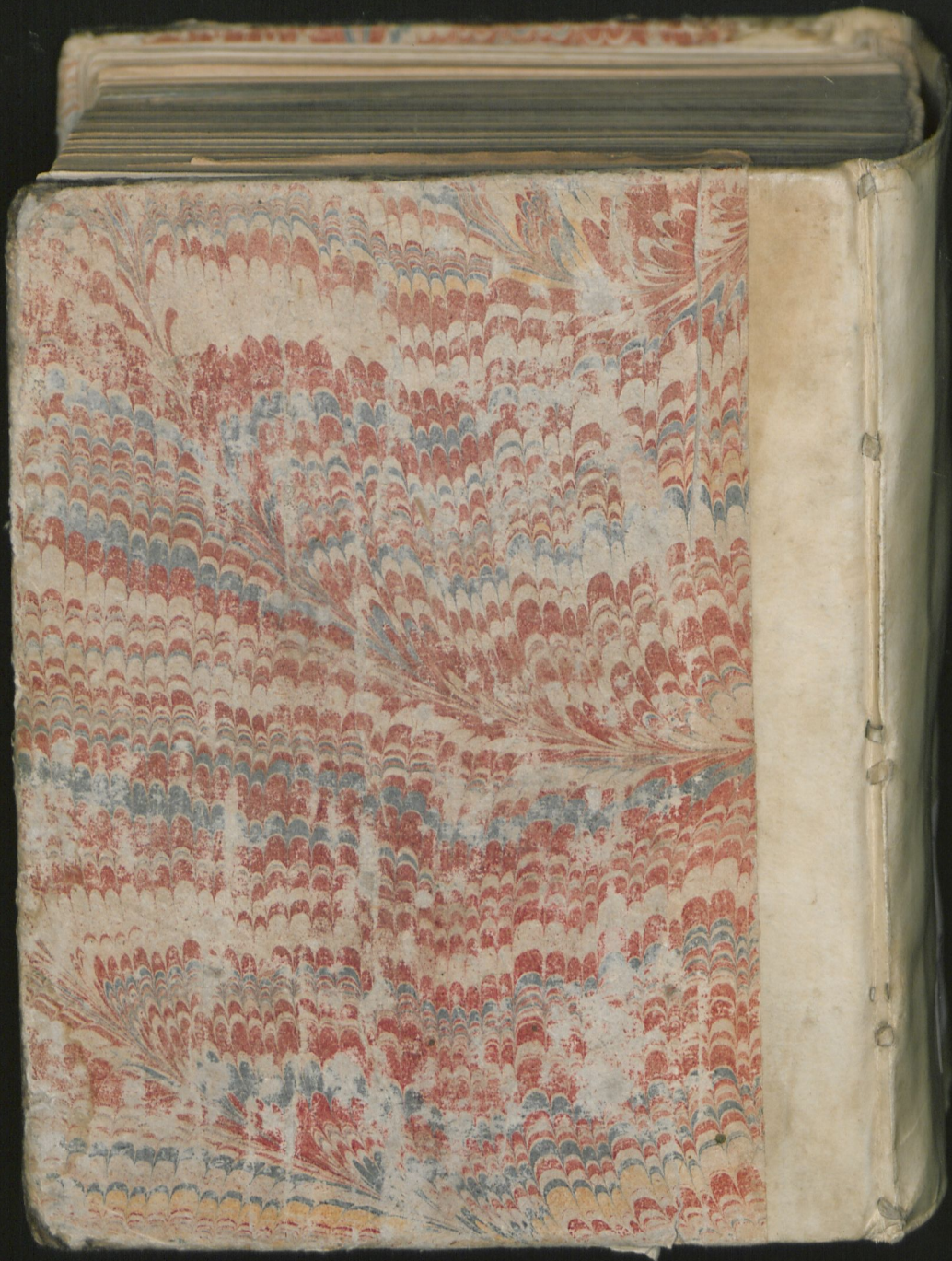
3

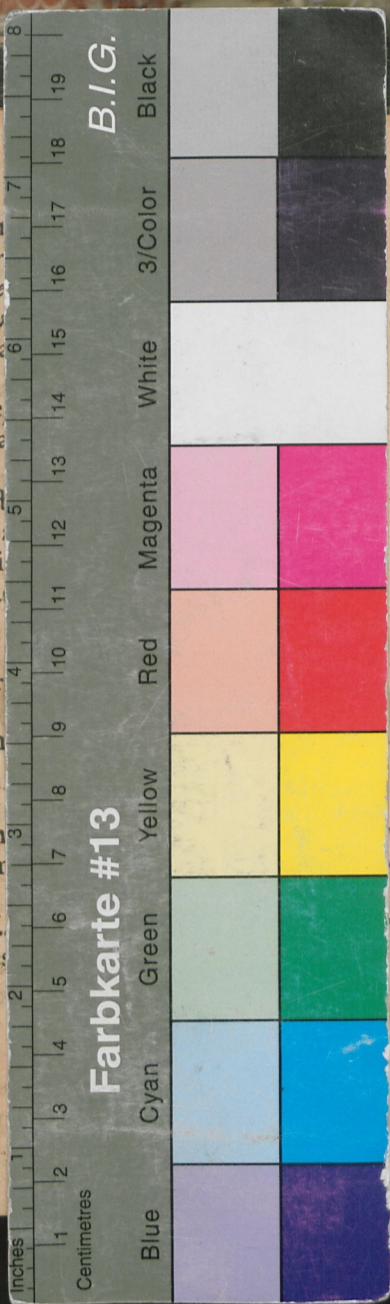
002 546 884

Handwritten mark

VJ 17 Retro ✓

PROGRAMMA,

Quo

Magnificum Dn. RECTOREM,

omniumq; Facultatum Profesores Excellentissimos, cum primis inter Hospites cujusvis dignitatis & Ordinis desideratissimos & exoptatissimos, NOBILISSIMUM CONSILIARIORUM Dicasterii, Amplissimum Civitatis Consulium, Reverendum MINISTERIUM, Prudentissimum SENATORUM Confesum; Omnium adeo, qui pretium suum Eruditioni non invident presentiam & Confluxum, juxtimq;

Nobilissimæ & Cultissimæ Juventutis

Academica,

Nomine JURIDICÆ FACULTATIS

JOHANNES POMERESCHIUS,

J. U. D. Profess. Ordin. atque hoc tempore

DECANUS,

Ad augendam ornandamq; Inauguralis Dissertationis Panegyricam,

Quam

ob consequendos supremos in utroq;

Jure Honores

De

PACTIS CONTRACTUI ADJECTIS

die XVI. Septembris in Hyperoo Curia Urbana

Vir Clariss. & Eximius

DN. JOHANNES HERCULES,

in Regio Dicasterio Advocatus

solemni ritu habebit

eo quo decet cultu studioq; rogo & invito.

GRYPHIS WALDIE

Typis Jacobi Jegeri, Acad Typographi, impressum.